

A photograph of three young children playing outdoors. One child in a blue shirt and cap is sitting on a red tricycle, while two other children, one in a red shirt and one in a dark blue shirt, are pushing it from behind. They are in a grassy area next to a green metal fence. The text is overlaid on the left side of the image.

Varhaiskasvatus lapsen hyvinvoinnin tukena

Kehittämistyöryhmän tapaaminen
18.9.2017 klo 13.00-16.00
Tipotien terveysasema, luentosali

Tänään

1. Tervetuloa, kahvia ja nimilaput
2. Edellisen kokouksen pöytäkirja
3. Anniina Pesonen, Suomen Mielensterveysseura
4. - Lapsen mielensterveyden edistäminen
5. Perhekeskustoimintamalli ja varhaiskasvatus sen osana – Maria Antikainen
6. Pilottien aloittaminen
7. Esiopetuksen alatyöryhmä
8. Lape-pähkinä
9. Muut asiat

Anniina Pesonen, Suomen Mielensterveysseura

-Lapsen mielensterveyden edistäminen

Diat lähetetään erillisenä liitteenä

PERHEKESKUSTOIMINTAMALLI

Lapsiperheiden palvelut integroidaan kaikilla tasoilla

2020

2019 SOTE: Maakunta järjestää kaikki lasten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelut ja yhteen sovittaa eri tuottajien palvelut sujuviksi ja asiakaskeskeisiksi hoito- ja palveluketjuiksi.

2017-2018: Sos. ja terv.huollon järjestämissuunnitelma

Keskitetty yliopistosairaala-paikkakunnille

Keskitetty palvelut, tarjolla jokaisessa maakunnassa

Tuotetaan lähipalveluina

TERVEYDEN JA HOITOTIETOILTAUSLAITOS

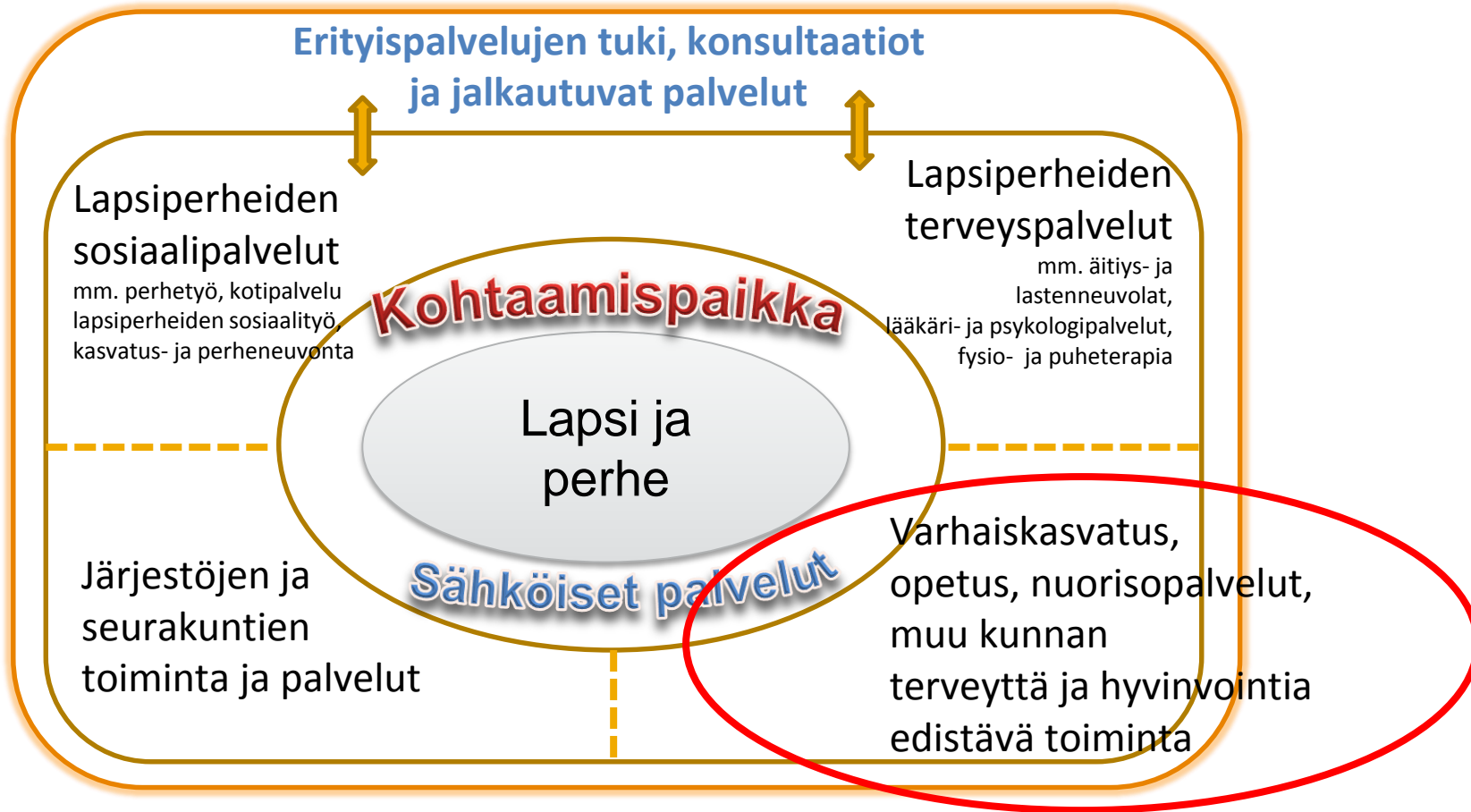
Perhekeskustoimintamalli

- Lasten ja perheiden matalan kynnyksen **lähipalveluiden verkosto**
- **Kokonaisvaltaista** apua oikeaan aikaan
- Tarvittava apu ja tuki tuodaan perheen **arkiympäristöihin**
- **Työntekijät liikkuvat**, eivät asiakkaat → vältetään ohjaamista palvelusta toiseen
- Verkostoidaan ja **sovitetaan yhteen** julkisia palveluita sekä järjestöjen, seurakuntien ja yksityisten yritysten toimintoja ja palveluita

**Asiakas on aina
oikealla ovella.**

Perhekeskuksen toimijaverkosto

Ehdotus:

Avainhenkilö Pirkanmaan perhekeskustoimintamallissa

= Palvelujärjestelmäosaaja, verkostokoordinaattori, perhekeskusagentti?

- Uudenlaisen, verkostomaisen työskentelytavan muutosagentti ja yhteyshenkilö
- Ammattilaisen ohjaaja/työpari; voi pistäytyä myös asiakkaan prosessissa
- Tuntee ja hyödyntää rohkeasti virallista ja epävirallista verkostoa
- Perhekeskustoiminta-alueella useita avainhenkilöitä
  - myös kuntiin jäävissä toiminnoissa ja palveluissa
  - myös erityis- ja vaativan tason palveluissa
- Avainhenkilönä oman toimen ohella

Mitä lisäarvoa?

- Oikeat palvelut, toimijat ja verkostot oikea-aikaisesti
- Uuden perhekeskusmallin juurruttaminen maakuntaan
- Linkkinä eri toimijoiden ja hallinnonalojen välillä
- Vie viestiä asiakaspinnasta johdolle ja toisin päin → vahvistaa asiakkaiden osallisuutta

Perhekeskustoimintamallin kokonaisuuden kehittämistoimenpiteet

- **Perhekeskustoimintamallin mallintaminen**, palvelupolkujen ja toimijoiden roolien määrittäminen
- **Kohtaamispaikan** toimintaperiaatteiden luominen
- **Vertaistuen** kehittäminen asiakastarpeiden mukaisesti
- **Osallisuus**: kuntalaisten ja työntekijöiden ottaminen mukaan kehittämistyöhön
- **Sähköisten palveluiden** kehittäminen, ”sähköinen perhekeskus”
- Näyttöön perustuvien **vanhemmuuden tuen työkalupakkien** käyttöönotto
- **Nuorisoikäisten** perheiden palveluiden kehittäminen
- **Vastuuhenkilömallin** luominen
- **Koulutustarpeiden** tunnistaminen ja koulutusten järjestäminen

Perhekeskustoimintamallin sekä erityis- ja vaativan tason yhteiset kehittämistoimenpiteet

- **Ehkäisevän väkivaltatyön** kehittäminen
- **Monitoimijaisen arvioinnin** toimintamallin kehittäminen
- **Vertikaalisen integraation** kehittäminen matalan kynnyksen palveluiden ja erityispalveluiden välille
- Rakenteiden luominen **aikuisten palveluiden** (päihde- ja mielenterveyspalvelut, aikuissosiaalityö, työllisyyspalvelut jne.) sekä lasten ja nuorten palveluiden yhdyspinnoille
- **Nepsy-palveluiden** kehittäminen
- Perhekeskuksen **toimintaedellytysten varmistaminen**: johtaminen, organisoiminen, yhteensovittaminen
- **Rakenteiden luominen** ohjausta, seuranta, arviointia ja kehittämistyötä varten

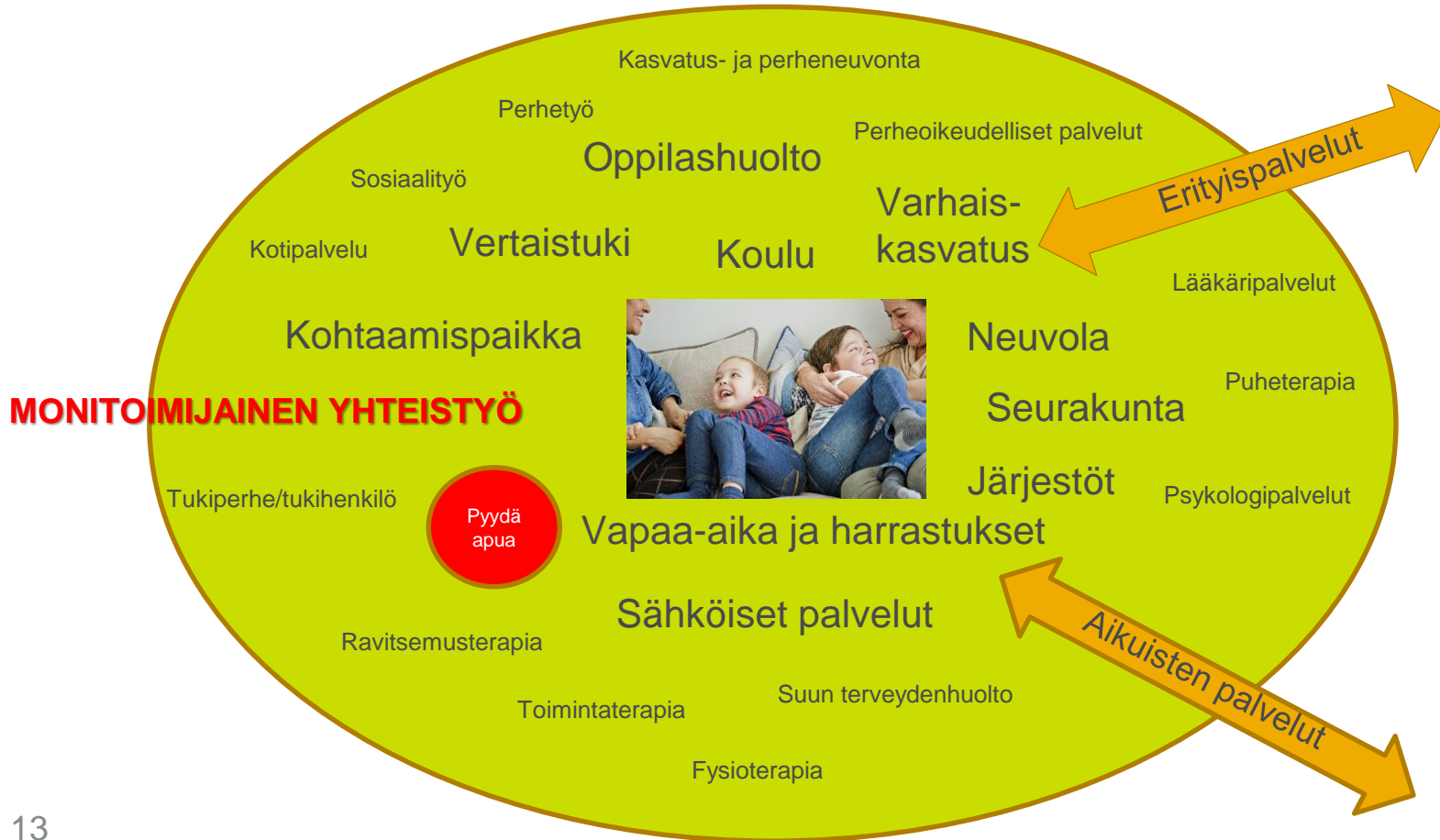
Perhekeskustoimintamallin alatyöryhmät

- Mallinnustyöryhmä
- Kohtaamispaikkatyöryhmä
- Sähköisten palveluiden työryhmä
- Ennaltaehkäisevän väkivaltatyön työryhmä
- Monitoimijaisen arvioinnin työryhmä
- Nepsy-työryhmä

Perhekeskustoimintamalliin liittyvät erityiset kehittämiskokonaisuudet

- Varhaiskasvatus, koulu, oppilaitos ja vapaa-aika osana perhekeskustoimintamallia
- Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen
- Eropalveluiden kehittäminen
- Maahanmuuttajapalveluiden kehittäminen

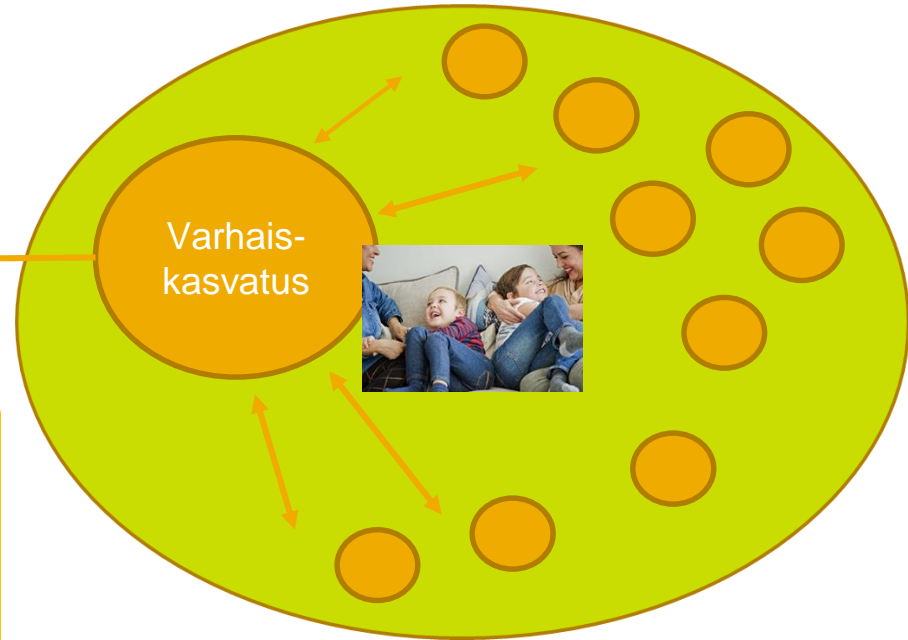
Perhekeskustoimintamalli Pirkanmaalla vuonna 2020 (luonnos)

Varhaiskasvatuksen kehittäminen LAPEssa

Varhaiskasvatuksen sisäisten käytäntöjen kehittäminen ja yhtenäistäminen & varhaiskasvatuksen kehittäminen osana perhekeskustoimintamallia

- Osallisuus ja yhteisöllisyys
- Kiusaamisen ehkäisy ja vuorovaikutustaidot
- Vanhempien tukeminen
- Varhainen tuki

PIENRYHMÄTYÖSKENTELEY: HORISONTAALINEN INTEGRAATIO

Pienryhmätyöskentely: varhaiskasvatus ja horisontaalinen yhteistyö perhekeskustoimintamallissa

- Kuusi ryhmää, kuusi näkökulmaa:
  1. Neuvola
  2. Kotipalvelu ja perhetyö
  3. Sosiaalityö
  4. Perheneuvola
  5. Eropalvelut
  6. Järjestöt/seurakunnat
- 20 min työskentely, jonka jälkeen yhteinen purku 30 min
- Yhteiset kysymykset:
  - Millaiset rakenteet tai käytännöt tällä hetkellä toimivat hyvin tämän yhteistyökumppanin kanssa? Anna konkreettisia esimerkkejä.
  - Miten kehittäisit yhteistyökäytäntöjä?
  - Nimeä jokin tilanne, jossa varhaiskasvatus voisi hyödyntää nykyistä paremmin tämän yhteistyökumppanin osaamista. Nimeä jokin tilanne, jossa tämä yhteistyökumppani voisi hyödyntää paremmin varhaiskasvatuksen osaamista.
- Vastaukset kirjataan paperille tai lähetetään sähköpostilla (maria.antikainen@valkeakoski.fi) ja koordinaattorit laativat niistä yhteenvedon.

Pilotit ja niiden eteneminen

- Kaikille tulee yhteinen pilottisuunnitelmarunko
- yritetään kytkeä erillisiä pilotteja yhteen – etsitkö pilottikumppania?

Pilottien vieminen käytäntöön

Pilotti ->

kesto n. 6 kk →

pilotin keston ajan sitä reflektoidaan kehittämissyhmässä
lopullinen muoto hiotaan kehittämissyhmässä ->

Maakunnan lape-työryhmä tekee yhteiset päätökset

-> Maakunnan yhteinen käytänne / malli

Koonti TOP 4

Osallisuus – osallisuuden vahvistaminen, yhteisöllisen toimintakulttuurin ja varhaiskasvatuksen hyvinvointityön vahvistaminen

Kangasala, Lempäälä

Kiusaaminen – kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy ja niihin puuttuminen, kaverisuhteiden ja tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukeminen

Pirkkala, Ikaalinen, MLL Tampereen osasto, Sastamala

Varhainen tuki – varhaisen tuen ja hoidon käytänteiden mallintaminen

Lempäälä, Mänttä-Vilppula

Vanhempien tukeminen – vanhempien tukeminen kasvatustehtävässä

Valkeakoski, Ruovesi-Virrat, Mänttä-Vilppula, Tampere

Kotitehtävä – pilotin valinta

- Kotitehtävien jatkotyöstäminen 29.9. saakka kunnissa ja muissa organisaatioissa. Lähettäkää Marialle osoitteeseen maria.antikainen@valkeakoski.fi
Muistiossa lisäohjeita.
- Olkaa yhteydessä Mariaan tai Susannaan, jos tarvitsette apua yms. kotitehtävän teossa tai jos on tarvetta vierailulle organisaatioissanne

Mahdollisuuksien mukaan toivotaan samankaltaisia pilotteja eri toimijoille - kumppanuuksia

Esiopetuksen alatyöryhmä

Tuija Landström

Ylöjärven kaupungin kuraattori

Sari Salomaa- Niemi

Tampereen kaupungin erikoissuunnittelija

Anu Eräpalo

Kangasala

Leena Jalonen

Pirkkala

Ryhmä kokoontuu syksyllä 2-3 kertaa. Ensimmäinen tapaaminen on 26.9.2017. Tuotos tuodaan sekä varhaiskasvatukseen että koulu, oppilaitos ja vapaa-ajan kehittämisryhmään.

LAPE – pähkinä 24.10. tapaamiseen

Keskustelkaa ja kirjatkaa oman organisaation/yksikön sisällä:

Millaisia vanhemmuuden ja/tai parisuhteen tuen tarpeita ja tilanteita olet kohdannut työssäsi?

- Nimeä tilanne ja mieti onko kyse vanhemmuuden vai parisuhteen tuen palvelusta.
- Kuinka usein tilanne toistuu työssäsi?
- Saiko asiakas tarvitsemansa eli osasitko ratkaista tilanteen (esim. ohjaaminen oikean palvelun äärelle)?
- Mistä tiedät, että asiakas sai tarvitsemansa (esim. kerätäänkö asiakaspalautetta tai kokemustietoa)?
- Entä millaisia haasteita tilanteen hoitamiseen/ ongelman ratkaisemiseen liittyi?

Muut asiat

Aikataulut:

24.10. klo 13-16 Tipotien luentosali

Vanhempien tukeminen.

21.11. klo 13-16 Tipotien luentosali

Erityis- ja vaativan tason palvelut. Linkitetään varhaisentuen osuus tähän päivään

18.12. klo 13-16 Koilliskeskus, monitoimitila Kivi

Kokoava ja vuoden 2018 suunnittelu

Seuratkaa kokouskutsuista kokouspaikkoja. Pyrimme muuttamaan kokouspaikkaa pois keskustasta, jos löydämme vapaita ja ilmaisia paikkoja. Jos haluatte kutsua ryhmän omiin tiloihinne niin viestitelkää asiasta Susannalle ajoissa.

Muut asiat jatkuvat

- Pippurin nettisivut www.lapepirkanmaa.fi
- Muutosagentti Titta Pelttari ja Susanna Raivio jatkavat sivistysjohtajakierrosta Pirkanmaalla
- Koulutustarpeiden kerääminen. Viestittäkää Susannalle
- TAMK ja yliopiston hyödyntäminen ->onko opinnäytetyön/gradun aiheita löytynyt?
- Pre – seminaari 20.9.2017 Kohti lapsiystävällistä kuntaa ja maakuntaa: Kuuntele ja opi lapsilta ja nuorilta tallennelinkki <http://videonet.fi/web/thl/20170920/>
- LAPE-päivät 21.-22.9.2017 www.thl.fi/fi/ajankohtaista/tapahtumat/tapahtumakalenteri/-/event/3176752
Sieltä löytyy jokaisen puhujan kohdalta oma tallennelinkki (luvan antaneiden kohdalta)

Yhteystiedot

Varhaiskasvatus lapsen hyvinvoinnin tukena –projektikoordinaattorit

Pirkanmaan lasten ja perheiden palveluiden kehittäminen - PIPPURI

Susanna Raivio

Puh. 040 660 2180

susanna.raivio@ylojarvi.fi

Maria Antikainen

Puh. 040 335 7688

maria.antikainen@valkeakoski.fi

Kiitos!

 #lapemuutos

stm.fi/hankkeet/lapsi-ja-perhepalvelut